

***En rundvandring
bland växterna på
Haverdals golfbana***

Per Wahlén

Växter på Haverdals golfbana

Detta häfte visar vilken artrikedom det finns inom Haverdals Golfklubbs område.

Ni kan försöka följa förteckningen och upptäcka den vackra floran och ibland märkliga växter. De flesta av växterna finns inte bara där jag angivit dem utan kan vara rikligt företrädda runt banan. Att beakta är att växter ibland försvinner från något område tillfälligt eller permanent och detta måste tas med i beräkningen under rundvandringen.

Jag har satt ungefärlig blomningstid - V=vår S=sommar och H=höst - då en värväxt kan vara helt försvunnen på hösten och tvärtom en höstväxt vara osynlig på våren.

På en del platser har tavlor satts ut för att markera speciella växter.

Efter rundvandringdelen finns en förteckning över de växter jag funnit i området. Skulle ni se någon ej upptagen växt får ni gärna meddela detta.

Många växter är inplanterade och nya inplanteringar skall ske. Till exempel skall Hallands landskapsblomma **hårginst** planteras in vid hål 17.

Miljökommiteén önskar er en trevlig botanisk upplevelse!
gm Per Wahlén

Jag har använt dessa böcker som kunskapskälla:

Jonsson, Sune och Stina - Örtabok, LT:s förlag 1979

Jonsson, Sune - Blombok, LT:s förlag 1983

Nyman, C.F. - Svenska växternas naturhistoria del 1 och 2. N.M. Lindh förlag, Örebro 1867 och 1868 (facksimil Gidlunds förlag)

Anderberg, Arne och Anna-Lena - Den virtuella floran (Naturhistoriska Riksmuseets hemsida)
<http://linnaeus.nrm.se/flora/>

Hål 1

Här finns en torrmarkflora av sandgynnade växter:

Vi kan genast se den lilla **nagelörten** (V) som växer i mängder på singel och sandmark. Den blir högst 15 cm hög.

Rödklinten (S-H) är en gammal färgväxt som ger gul färg, den växer i ruffen på de sandiga vallarna. Växten är ganska hög och vinterståndarna har fröhus som är omtyckta matplatser för småfåglar.

Vid hålets slut finns **tavla 1** med växter som trivs just där: Exempelvis **harklöver** (S-H) som botar "gall- eller flässjukan" hos kreatur. Man försökte ha med växten i vinterfodret och botade därmed djuren.

Rotfibblan (S-H) växer i ruffen på hela golfbanan - den har styvhåriga blad i rosett vid marken. Denna växt har använts som svinföda (roten).

Vårvickern (V-H) (t.h.) som blommar redan i mars-april. Den har ett odelat klänge och liknar..

... **Sommarvickern** (S-H) som har större - 1-2 cm - stora blommor och i änden av det parflikiga bladet finns ett tredelat klänge. Den har använts som foderväxt.

Gulsporrén (H) som liknar **lejongap** finns här och på hela banans sandigare marker. Den har även kallats **flugblomster** då den förr krossades (besk smak) och användes inblandad i mjölk för att döda flugor. Man kan undra hur mjölken smakade?!

Åkertisteln (S-H) är ett fruktat ogräs som förekommer på hela golfbanan. Den kan dock som späd ätas som **sparris** på våren. Växten är tvåbyggare och detta är en hanplanta.

Kruskräppa (S-H) växer här och där i ruffen. Den får en mängd små gröna frukter i toppen som blir bruna (se bild) på hösten. Den kokade roten har i gamla tider använts som bot mot skabb.

Toppdån (S-H) är vanlig i ruffen. Den är lik **pipdån** som också finns i omgivningarna.

Fler växter här är: **Gullris**, **grässtjärnblomma**, **röllika** och **skogsnoppa**.

Hål 2

Vid hålets tee finns **tavla 2** där ett dike utmed golfbanas gräns finns, här hittar vi:

Jättebalsamin (S-H), som är mer än meterhög, är en långväga invandrare från Himalayas berg. När den sätter frukt sprätter den iväg fröet om man stöter till växten. Finns över hela banan.

Mjölke (rallarros) (S-H) har följt med varhelst människan röjt i marken. Namnet **rallarros** kommer sig av att den gärna växer på banvallar. I gamla tider har fröhären använts som substitut för silke.

Älgörten (S-H) trivs i kärr och andra fuktiga marker. Hela växten är något aromatisk och den har även haft namnet **luktagräs**. Förr användes den ofta krossad och strödd på golven vid festligheter för doftens skull. Den har också använts som ölkrydda.

Ask (V) är ett värdefullt träd med lättarbetad, men ändå hård ved. En dekokt på barken användes som laxermedel och mot mask.

Jordreva (V-S) växer vid lövbryn. Den sprider sig via rebor och blir ofta mångtallig. Förr användes den aromatiska växten till att rena sår. Doften kommer från glandelhår på blandens undersida.

Nejlirkrot (V-S) växer skuggigt och har en rot som speciellt under våren luktar kryddnejlika (därav namnet). Den har använts mot magsjuka och frossa. Växten får ymnigt med frukter som har en krok i spetsen och som gärna hakar fast i kläderna.

Bergdunört (S), som finns på dikeskanten, har många släktingar. Men som ni ser på bilden har den en pistill med ett märke som är fyrdelat i spetsen.

Lönnen (V-H) blommar innan bladen utvecklats och lockar till sig många vartidiga insekter. På hösten får den frukter som på grund av formen virvlar runt som en helikopter. Veden är utmärkt till slöjdarbeten och har ofta använts till instrument. En välkänd nyttighet är lönnsirapen som man fick tillgång till genom att snitta barken och samla upp saven. Viktigt var att täcka igen såret så att inte trädet tog skada.

Veketåg (H) är ett halvgräs som förr, som namnet anger, användes till ljusens vekar. Man öppnar gräset med t.ex. nageln och tar ut det svampiga innanmätet som oljas in och är därmed klar att använda som veke.

Fler växter här är: **Fläder** och **hallon**.

Häl 2 forts

Utmed brynet till häl 2 är det lövlund mot Skintan här växer bl.a. **vitsippa, lundgröe, lundelm, grävvide, klibbal, humle, skogsnarv, röda vinbär, hägg, rödblåra, harsyra, luktviol, kirskål, jättebjörnloka, druvfläder, skogsolvon, skogssallat** samt:

Den ovanliga **skogslöken** (V-S) växer en bit efter hörnet på bana 2 vid **tavla 4**. Den har använts som köksväxt och som kokt i grönsaksblandningar.

Värlöken (V) blommar som namnet anger tidigt. Den har kallats jordnöt och löken har använts i nödbröd.

Svalört (V-S) växer i lundar och dess bryn. Om man gräver upp växten ser man att den har små vita knölar vid rötterna. Dessa är giftiga och kan ge blåsor på huden. Men kokade har de använts i nödbröd i äldre tider.

Humleblomster (V-S) växer i den mullrika lövslutningen. Den korsar sig gärna med **nejlikroten** och hybriderna finns även där (se omslagsbild!)

Fläder (S) växer i brynet vid Skintan. Denna växt är mycket användbar. Man kan göra flädersaft, fläderbärssoppa och krydda t.ex. brännvin. Den används också till att ta bort fräknar och solbränna(!). I gammal litteratur finns det minst 100 olika nyttigheter den används till. Glöm dock inte att **druvflädem**, som den liknar, är giftig.

Äkta förgärmigej (S-H) växer i diket till vattenhälet vid **tavla 3**. Denna växt har inga nyttigheter förutom att den används för att illustrera vänskap och trohet.

Gäddnate (S) växer här med vackra flytande blad men oansenliga blommor. Den skördades förr och användes till att gödsla marken.

Vippstarr (S) (**tavla 3**) som växer i dammen är ett sällsynt halvgräs. Man kan likna den stora tuvan med en jättes kaluv.

Tussilago (hästhov) (V) är vårens budbärare. Den blommar vid dammens kant. Den är dock ett svårt ogräs - man har på en kvadratmeter grävt upp utlöpare till en längd av 170 meter och med 3.000 knoppar!

Bredkaveldun (S-H) har mycket små blommor. Men i "cigarren" (kolven) finns det ungefär 100 000 honblommor! Hanblommorna sitter i det smala, och med tiden bortfallande, övre axet. Roten är ätlig och har använts i nödbröd.

Fler växter här är: **Kärrfräken, strandklo, grävvide, bitterpilört, mannagräs** och **blågrönt mannagräs, amerikansk dunört** och **nickskära**.

Hål 3

Här fortsätter brynet mot Skintan men några andra växter kan man se.

Smörblomma (S) växer mot Skintan på igenväxande ruff tillsammans med nässlor vid banas första del. Den är giftig och äts inte av kreatur. När den torkats kan den ätas och kan därför gärna vara med i vinterfodret.

Gräbo (H), som växer på samma ställe, kan ge allergiska reaktioner men har en del nyttigheter: Den har förväld använts till kryddning av feta fågelrätter och krossad lades den på sår för att påskynda läkningen.

Grendunört (S) växer i en rännil mot Skintan vid banans sväng. Det är en ovanlig växt i Halland som trivs i näringsrika miljöer. Den skiljs från andra dunörter bl.a. genom de skaftade bladen.

Blekbalsaminen (S-H) har till skillnad från den tidigare nämnda **jättebalsaminen** små blommor. Den är också en invandrare med hemvist i Sibirien. Även vildbalsaminen växer här med sina större gula blommor.

Bäckveronikan (S) växer i samma rännil. Den har ganska tjocka blad och dessa har liksom **skörbjuggsört** - som växer vid havet - använts i sallader mot just skörbjugg som var vanligare förr då man saknade grönsaker om vintern. Den har således vintergröna blad.

Ullig kardborre (S-H) finns vid brynet strax efter kurvan. Det är en pampig växt med fruktsamlingar som lätt fäster i kläder när de är mogna (därför namnet kardborreband). Roten var förr vanlig på apoteken som verksamt mot många sjukdomar. Som späd har stjälkarna ätits som sparris.

Körsbärsplommon (v) är ett odlat träd som - här förvildad - slår ut blommorna på bar kvist tidigt på våren. Plommonen är söta och välsmakande. De växer på några ställen vid brynet och vid bron.

Löktrav (V) är en växt som är under spridning i Halland. Den är en medicinalväxt och även köksväxt där den med sin löksmak kan smaksätta säser och sallader.

Lundelm (S) växer i lövslutningen mot Skintan. Det är ett sällsynt gräs som har blommorna i ax och småaxen har långa borst. Det är en släkting till **kvickroten**.

Fler växter här är: **Grävvide, ask, fläder, rödblära, vildbalsamin** och **hallon**.

Hål 3 forts

Strax nedom green på hål 3 finns **tabla 5** vid en grävd damm med **älgört**, **gul svärdslilja** och på ön i mitten en **vårstjärneart**. Dessutom ser man här:

Kranssvalting (S) har blad i rosett som står i vattnet. Blomman är liten och har bara 3 kronblad.

Skogssäv (S-H) är ett halvgräs, som ofta sprider sig till täta bestånd. Växten har använts till taktäckning.

Stor andmat (S) (med röd undersida och många rotstrådar) flyter i stora mängder i dammen tillsammans med Sveriges minsta kärleväxt **andmat** (den som har grön undersida och en rottråd).

Korsandmat (S) flyter inte på ytan utan finns nere i vattnet. Namnet har den fått av växtsättet som syns på bilden. Andmatsarterna är en begärlig föda åt våra änder.

Bergbräsman (v) växer på sandig mark (vid bunkern) och blommar mycket tidigt på våren. Den kan sedan blomma hela året. Den är fortfarande ovanlig men har på senare tid invaderat våra trädgårdsland som ogräs.

Alm (S) finns vid brynet efter tee. Den har ofta planterats som värdträd då den ansågs skydda gårdens folk mot onda makter. Detta träd är numera hotat av en epidemisk sjukdom "almsjukan" som förorsakas av en svamp.

Tysklönn eller **syskomorlönn** (V), med trubbiga bladflikar, växer i brynet tillsammans med vår vanliga **lönn** (som har spetsiga bladflikar). Från början var detta träd inplanterat men växer numera vilt i vårt landskap.

Hassel (V) blommar mycket tidigt (mars-april) då de små röda ståndarna sticker ut ur små knoppar. Hasselns frukter är lika välkända som goda. Detta träd har även planterats för att förbättra jordmånen då bladen ger en fin "svartmylla".

Hål 4

Utmed detta hål finns en del torrmarksväxter som nämnts tidigare. I övrigt kan nämnas:

Renfanan (H) växer utmed detta hål i mängd. Denna växt användes redan av egyptierna vid deras balsameringar. Den används även för att krydda otaliga maträtter, men numera finns den nästan endast med som brännvinskrydda. En krusbladig form av växten kallas "gubbaskägg". Som färgväxt ger blommorna en gyllengul eller orangegul ton.

Hål 5

Vid tee finns **tavla 6** med en del gräsmarksarter som:

Liten blåklocka (S-H) är en välkänd och ofta plockad blomma. Som färgväxt ger blommorna i alun märkligt nog grön färg!

Grönknavel (V-S) har oansenliga blommor i täta samlingar. Den förekommer även som ogräs i sandiga åkrar.

Femfingerört (S-H) har fått sitt namn genom bladens fem flikar. Släktet är stort och formerna inom arterna är ofta många. En del arter i släktet har använts till olika häxkonster som spådomsört och kärleksört.

Jordklöver (S) är snarlik **trädklöver** - men har fler blommor i huvudet och kronseglet är tydligt strimmigt. Den kallades förr för **liggklöver**.

Trädklöver (S-H) med sina kronsegel utan strimmor. Ibland är skillnaden mellan olika arter inte så stor.

Rödblåra (V-S) växer i lövdungen mot hål 9. Den har hanblommor och honblommor på skilda plantor. Den kan ses flerstädes på golfbanan i liknande miljöer.

Vårförgätmigej (V) växer i torrslutningen vid bana 5 med små blå blommor utmed stjälkens topp. Denna växt trivs bäst på mycket torra ståndorter. Den närliggande **backförgätmigejen** finns även i området och har längre fruktskaft.

Strättan (S) växer vid bäcken och är använd som grönsaksväxt. Eftersom den har snarlika mycket giftiga släktingar bör man vara försiktig. Fröna används, som ett alternativ till enbär, i gin.

Brakved (S) växer i brynen och är snarare buske än träd. Som namnet antyder har den anseende som laxermedel. Barken, som används, skall inte tas färsk utan först torkas eller kokas. Detta för att bli kvitt en giftig beståndsdel.

Fler växter utmed bäcken är **ängsfryle**, **vårtbjörk**, **harsyra**, **skogsstjärna**, **jättebalsamin**, **sälg**, **ek**, **rönn** och **sötkörs**.

Häl 6

Vid tee finns utmed bäcken bland annat **ängskovall, ekorrbar, lönn, tysklönn, skogsbräken** och **majbräken**.

Värtbjörk (V-S) finns mot naturreservatet. Den har grenar som är tydligt vårtiga som skiljer den från...

... **glasbjörk** (V-S) som har grenarna helt täckta med luddiga hår. Båda arterna har C-vitaminrika blad som man kan koka till te. Ett billigt skönhetsmedel kan man skapa av björksaven som tar bort fräcknar och gör huden fin och vacker.

Stensöta (S) är en liten ormbunke som gillar torr, sandig eller stenig mark. Som medicinalväxt användes roten med sin lakritsartade smak.

Ljung (H), som är en tolerant växt, behöver inte mycket näring för att trivas. I äldre tider var Halland täckt med 15 kvadratmil av olika ljunghedstyper. Då man säger att ljungen "blommar" är det egentligen fel. Det är nämligen fodret som lyser med sin violetta färg!

Mattlumner (H) (tavla 7) är ganska ovanlig och växer krypande utmed marken. Förr använde man sporpulvret (nikt) runt klubbiga piller. Dessutom kan man använda det lättantändliga pulvret till små "blyxbomber".

Kräkbär (V) blommar mycket tidigt, men har oansenliga blommor. Man har i nordligare trakter plockat de små bären till saft - trots den fadda smaken.

Gulvialen (S) växer i ruffen vid banans mitt mot bäcken. Den har använts som foderväxt, men har eftersom den innehåller bitterämnen ej varit speciellt uppskattad av kreaturen.

Kräkvicker (S) växer som gulvialen klängande och är mer lyckad som foderväxt. Den har även kallats **tran-** eller **duvärter** eftersom fröna gärna ätes av fåglar.

Gullris (S-H) växer även den i ruffen. Det är en gammal medicinalväxt som åter kommit i ropet. Numera har man vetenskapligt tagit fram att den innehåller saponiner som är urindrivande. Den används därför till olika njuråkommor.

Fler växter i ruffen vid banans mitt är **gulsporre, nysört** och **kanadensiskt gullris**.

Hål 7

Flera diken skär tvärs igenom banan och huvuddiket (bäcken) rinner på båda sidor om banan. Här finner man, på det som en gång för mycket länge sedan varit en grund sjö, många våtmarksväxter:

Kalla eller missne (S) finns i den dyiga bäcken och är en växt som är vanlig i skogslandet. Den är släkt med många krukväxter med samma namn. Den grova roten har i gamla tider använts i nödröd.

I bäcken och i diken finns en ovanlig växt som heter **kärrstjärnblomma** (S). Den liknar den både vilda och odlade **buskstjärnblomman**.

Videört (skogslysing) (S) är en vanlig växt med gula blommor. Den saknar både lukt och smak och har endast använts inom växtfärgningen.

Hästsvans (S) är en ovanlig växt och då även till utseendet. Den har små blommor som sitter i de talrika bladkransarna. Detta gör att den liknar fräkenarterna. Den kallades förr **vattengran**.

Stor igelknopp (S-H) har oansenliga blommor, men fruktsamlingarna är som synes speciella genom sin taggighet.

Nickskära (H) blommar sent med sina gula blommor i en oftast lutande korg. Den är ovanlig och har liksom den vanligare släktingen **brunskära** använts som färgväxt. Frukterna har små kroktagg i spetsen som lätt fastnar i kläderna eller i djurens päls och på så vis spids den.

Ältranunkel (S) är en liten version av **sjöranunkel** (hål 8). Den är allmän och växer alltid där det varit eller är blött. I äldre tider användes den mot "ältan" (därav namnet) som är en lindrigare form av malaria.

Korgvide (S) är ett träd som har mycket långa blad och förekommer på fuktigare marker - men finns på banan bara som buske. Den användes förr som namnet anger till att fläta korgar.

Strandklo (S-H) är en vacker men liten växt som trivs i fuktiga miljöer. Kokar man den med järnvitriol ger den en varaktig svart färg.

Fler växter vid diken är **älgört**, **strätta**, **jättebalsamin**, **sumpnoppa**, **fackelblomster**, **gul svärdsilja** och **kärrgröe**.

Hål 8

Detta hål domineras av en stor grävd damm. Här finns både vilda, inkomna och planterade växter som **andmatsarter, krypven, bredkaveldun, sumpförgätmigej, vattenpilört, bäckveronika, al, kranssvalting, dikes- och klolänke.**

Blåsäv (S) är lik **sjösäven** som även den växer här. De nyttjades förr till taktäckning m.m.

Gul svärdslilja (S) är en vanlig och vacker växt vid vattendrag och sjöar. Roten blandades förr med järnvitriol och blev ett svart bläck. Den påstods lindra tandvärk och bota vattuskräck (rabies).

Gropnate (S-H) lever nästan helt under vatten och sticker bara upp över ytan med en liten blomsamling.

Fackelblomster (S-H) är vanlig som vild men odlas även. Som medicinalväxt kan man göra en dekokt, som användes mot långvariga diarrer och rödsot. Denna växt har tre sorters blommor med olika ståndarlängder för att säkerställa korspollination.

Gåsört (S) är egentligen en havsstrandsväxt, men trivs på andra fuktiga, näringsrika ställen. Roten är ätlig och anses vara gott i nödbröd. Som medicinalväxt kallas den "Herba Potens"!

Vass (H) är ju en vattenväxt, men förekommer även som ett svart ogräs i fuktiga åkrar. Det är en av världens till antalet vanligaste växter. Roten har använts i nödbröd och som foder åt kreatur är den utmärkt.

Sjöranunkel (S), (tavla 8) växer i dammen mellan hål 8 och 9. Den har stora, gula blommor. Den är mycket ovanlig i Halland och kan eventuellt medföljt inplanteringen av **sjögull** (se nedan).

Rosendunört (S-H) är den dunört som har störst blomma. Den är kanske endast ursprunglig i Skåne, men har under de senaste 50 åren ökat kraftigt i utbredning, då den är kvävegynnad!

Sjögull (S) är inplanterad i dammen och så även på många andra ställen i Halland. Den vackra växten trivs utmärkt och förvildas allt mer. Den flyter i vattenytan med sina näckroslika blad.

Luddtätel (S-H) är ett gräs som redan av Linné förordades som foder. Den har inplanterats på många ställen och har sedan förvildat sig och blivit mycket vanlig. Fördelen med växten är att den även trivs i magrare trakter.

Hål 9

Nära maskinhallen finns en mägerl och vid stigen mot green ett soligt torrbrunn.

Gullregn (V). Vid brynet mot åkrarna står detta vackra träd som förvildad eller planterad. De gula blommorna hänger i klasar på våren.

Trubbhagtorn (S) finns vid samma bryn och är en både vild och odlad växt. Liksom **buxbom** har den mycket hård ved som förr användes till trissor, kugghjul och skruvar. Te på hagtornsblommor används vid hjärtproblem.

Kärrtistel (S-H) har måttligt taggiga blad och kan späd användas som grönkål. Den växer bäst där det är blött, som vid mägerln nära maskinhallen.

Ängsbräsma (V-S) är en vild växt som har två underarter. Den ena växer blött och har stora blommor och den andre torrare, med mindre blommor. Bladen har nyttjats i sallader som krasse.

Vattenpilört (S-H) växer liksom bräsman både torrt och blött. Den kan till och med växa i vatten då bladen blir flytande. Ibland förekommer den som ett svårt ogräs på grund av sin krypande rot.

Åkermynta (H) växer också både torrt och blött. Frossan - den svenska milda formen av malaria - kunde denna växt hjälpa mot.

Åkervädd (S) växer i en solig sluttning, utmed stigen nära green. Denna växt har en märklig egenhet. Om man blåser tobaksrök på blommorna ändrar de färg till grönt!

Blåmonke (blåmunkar) (S) har inte stora krav på sin växtplats. En torr solbelyst slätt är tillräckligt. Bina besöker gärna denna växt.

Gråfibbla (S) har bara en blomkorg men bladen kan täcka marken med sina revor. Denna växt är karaktärsart i välbetade hagar.

Äkta johannesört (S-H) har som medicinalväxt haft stor betydelse och den har under senare år åter fått ett uppsving. Som brännvinskrydda har den alltid varit populär. Denna och den närstående **fyrkantig johannesört** har kallats för "mansblod" på grund av att växtsaften blir röd i kontakt med luft.

Fler växter vid stigen är **trädklöver**, **renfana**, **lupin** och **fältarv**.

Hål 13

Hål 10 och 11 är lika hål 1 och hål 12 är samma som hål 2 med tavla 2 och 3. Hål 13 har en del egna arter:

Kanadensiskt gullris (S-H) är liksom den närstående **höstgullris** odlad i trädgårdar. Den har naturaliserats till den grad att den nu räknas som en av våra nya vilda växter.

Knölsyska (S) är en populär växt för svinen, som gärna bökar upp jorden för att äta dess rötter. I England äts rötterna även i goda tider av allmogen. Dessutom har den gott anseende som sår-läkande växt (de krossade bladen).

Flockfibbla (H) är mest en växt för strandklippor och hedar. Blommorna färgar, om de kokas med aska, klart gult.

Käringtand (S) trivs på magra marker och bildar där ofta stora krypande mattor. Den göder marken (liksom alla ärtväxter), då den lever i symbios med bakterier som tar upp kväve som lagras i knölar på rötterna.

Röllika (S-H) är kallad "galentära" då den blandad i öl ger ett hastigt rus. Även i brännvin har den blivit en universalmedicin, de s.k. "millefoliedropparna". Den har även bevisat sår-läkande egenskaper.

Vägtistel (S-H) är en vacker växt, men har taggar som är mycket vassa. Populär är den hos småfåglarna under vintern då den har rikligt med, för dem, goda frön i korgarna.

Grästjärnblomma (S) är ganska oansenlig med sina relativt små blommor. Den är allmän i områdets ruff. Den växer utbredd i gräsvegetationen.

Skogsnooppa (H) har små korgar men i ett högt ax. Den har torkad använts mot olika slags hudutslag, liksom släktingen **kattfot**.

Rödlänke (S-H) är en rödlistad art som växer vid dammen mot hål 18. Blommorna är mycket små men genom sin rödaktiga stam och som ofta vid sina växtplatser rikliga numerär blir den ändå vacker att skåda.

Häl 14 - 15

Vid utslagsplatsen mot Gamla kustvägen, finns ett litet område med grus- och jordhögar där allehanda inkomna växter har samlats - en del kanske är tillfälliga:

Taggsallat (S-H) finns sällsynt i södra Halland, men är under spridning. Namnet har den fått av de taggar som finns på bladens undersida (nerven).

Kanadabinka (S-H) är en av de inkomlingar från Nordamerika, som blivit vildväxande i Sverige. Den trivs särskilt bra på sandiga marker.

Smällglim (S-H) har ett foder som blir uppsvällt vid frukt-mognaden. Namnet har den fått av ljudet då dessa krossas.

Vit sötväppling (S-H) är en medicinalväxt (tillsammans med gul sötväppling) som använts mot luftrörskatarr. Den har en kraftig kumarindoft liksom alla arter inom släktet.

Krustistel (S-H), är ett åkerogräs och en växt som gärna följer med jordförflyttningar. Som späd kan den ätas som sparris.

Träjon (S) är en vanlig bräkenart. I dungen mellan bana 14-15 finns den tillsammans med **maj-** och **lund-** och **skogsbräken**. Den har odlad, använts som medel mot inälvsmask.

Getrams (S) är ganska ovanlig i Halland. Den har fyrkantig stjälk och har krossad använts som sår-läkande medel. Roten har också använts till nödbröd i "dyr tid".

Storrans (S) är lik getramsens, men har rund stjälk och fler blommor. Den har, efter ljunghedarnas försvinnande, ökat mycket kraftigt i allehanda lundlika skogar.

Aspen (S) har blad med plattad stjälk, vilket gör att lövverket, även nästan vindstilla dagar, darrar. I folktron berodde det på att kristi kors skulle varit av aspträ och därför slutar den aldrig darra.

Kärleksört (S-H) har fått sitt namn av att den ansågs kunna återuppväcka kärlek genom beröring. Ett annat användningsområde var, att den doppad i ättika kunde ta bort liktornar. Den växer utmed bana 15 mot kustvägen.

Hål 16 - 18

Här finns vackra tallblandskogsmiljöer och den gamla sanddynen mot bana 18. Mellan hål 16 och huvudbyggnaderna finns **tavla 9** med:

Skelört (V-S) är en vallmosläkting och ofta odlad som medicinalväxt. Den har om man bryter stammen en gulaktig, svagt giftig sav. Som namnet antyder har den använts mot ögonsjukdomar.

Liljekonvalj (V) är enligt en nyligen utförd omröstning, utsedd till Sveriges populäraste växt. Och vem har inte plockat in de underbart doftande blommorna på senvären.

Lundbräken (S) är en frodig bräkenart, med bladen i rosett. På bladens undersida finns sporsamlingarna i stort antal.

Skogsstjärnan (V-S) är en vanlig skogsmarksväxt. Den är ensam om att ha sju talighet i blomman i Sverige. Linné skriver om den som behaglig och "genom symmetrien, all skönhets moder".

Vildkaprifol (S-H) är en av de få svenska lianväxterna. Som vildväxande är den sydlig och västlig. Det långa kronröret, gör att denna skymningsblommande växt bara pollineras av kvällsaktiva fjärilar och nattsvärmare.

Tall (V-S) är karaktärväxt i dungarna. Den har haft stor betydelse, då den kunde bota sådant som: "Skörbjugg, torrverk, andtäppa och blekpussighet".

Sandstarr (S) är den vanligaste starrarten i området. På dynen norr bana 17 finns den i stort antal. Detta är en av de arter, som förr användes för att stoppa flygsanden.

Ekorrbar (S) växer på dynen norr bana 17. Den är giftig liksom släktingen liljekonvalj. Ibland är den kallad "**falsk liljenonvalj**".

Frossört (H) växer vid dammen mot hål 18 på den fuktiga stranden. Den användes mot frossan (malaria) i gammal tid.

Harsyran (V) får avsluta rundvandringen. Den har oftast vita kronblad. Namnet har den fått av den syrlighet som finns i bladen. Dessa är använda mot en mängd sjukdomar, men bör användas med försiktighet, då långvarig förtäring kan ge stenar i njuren.

Förteckning av växter som förekommer i anslutning till Haverdals golfbana.

Denna förteckning visar förändringar från den tidigare (år 2000) utförda undersökningen.

Förklaring

X = förekommer i denna miljötyp

Blå markering = ny tillkommen sedan förra undersökningen (även växtplats)

Röd markering = försvunnen sedan förra inventeringen

De växter som är omskrivna i häftet har fått en sidmarkering.

De mest spektakulära förändringarna har skett vid dammarna inom området. Sällsyntheter som **vippstarr**, **sjöranunkel** och den rödlistade **rödlänken** har visat sig vid olika dammar.

Många sällsyntheter inom ruderatmarksfloran (ruderat = områden som stuvats om) har visat sig. Som fågelfröinkomling finns den allergiframkallande **malörtsambrosia** och **skär kattost**. **Grå dunört**, **taggsallet** och **kamomill** är andra ovanligheter på sand och jordhögar.

Förändringarna är, även om man tar hänsyn till eventuella misstag av undertecknad, stora och visar på den föränderliga miljö vi lever i. Å andra sidan är vissa områden nästan helt utan förändringar, t.ex. tallskogsdynen S och SO huvudbyggnaden, och detta kan ju glädja den miljömedvetne.

miljökommitten
gm Per Wahlén

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Matlumner (<i>Lycopodium clavatum</i>)	-	-	-	-	-	x	-	sid 9
Sjöfräken (<i>Equisetum fluviatile</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Kärrfräken (<i>E. palustre</i>)	-	-	x	-	x	-	-	
Åkerfräken (<i>E. arvense</i>)	-	x	x	x	x	x	x	
Strandfräken (<i>E. arvense x fluviatile</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Majbräken (<i>Athyrium filix-femina</i>)	-	-	x	x	-	x	x	
Hultbräken (<i>Phegopteris connectilis</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Träjon (<i>Dryopteris filix-mas</i>)	-	-	-	x	-	x	x	sid 14
Lundbräken (<i>D. dilatata</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 15
Nordbräken (<i>D. expansa</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Skogsbräken (<i>D. carthusiana</i>)	-	-	x	x	-	x	x	
Stensöta (<i>Polypodium vulgare</i>)	-	-	-	x	-	x	x	sid 9
Tall (<i>Pinus sylvestris</i>)	-	-	x	x	-	x	x	sid 15
Bergtall (<i>P. mugo</i>)	-	-	x	x	-	-	x	
Gran (<i>Picea abies</i>)	-	-	-	x	-	x	-	
En (<i>Juniperus communis</i>)	-	-	-	x	-	x	-	
Idegran (<i>Taxus baccata</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Bredkaveldun (<i>Typha latifolia</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 5
Igelknopp (<i>Sparganium emersum</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Stor igelknopp (<i>Sparganium erectum</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 10
Kalla, missne (<i>Calla palustris</i>)	-	-	-	-	x	x	-	sid 10
Andmat (<i>Lemna minor</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Korsandmat (<i>Lemna trisulca</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 7
Stor andmat (<i>Spirodela polyrhiza</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 7
Gäddnate (<i>Potamogeton natans</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 5
Gropnate (<i>P. berchtoldii</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 11
Rostnate (<i>P. alpinus</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Kranssvalting (<i>Alisma plantago-aquatica</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 7
Vass (<i>Phragmites australis</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 11
Rörflen (<i>Phalaris arundinacea</i>)	-	-	x	x	x	x	x	
Vårbrodd (<i>Anthoxanthum odoratum</i>)	-	-	x	x	-	x	-	
Timotej (<i>Phleum pratense</i>)	-	x	x	-	-	x	x	
Ängskavle (<i>Alopecurus pratensis</i>)	-	-	x	-	-	x	-	
Kärrkavle (<i>A. geniculatus</i>)	-	x	x	x	x	-	x	
Rödven (<i>Agrostis capillaris</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Bergven (<i>Agrostis vinealis</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Krypven (<i>A. stolonifera</i>)	-	-	x	-	x	-	x	
Storven (<i>A. gigantea</i>)	-	-	x	-	-	-	x	

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.
Grenrör (<i>Calamagrostis canescens</i>)	-	-	-	-	X	X	-
Bergrör (<i>C. epigejos</i>)	-	-	-	X	-	-	X
Kösa (<i>Apera spica-venti</i>)	-	-	X	-	-	X	X
Lentätel (<i>Holcus mollis</i>)	-	-	X	-	-	-	-
Luddätel (<i>H. lanatus</i>)	-	X	X	X	X	X	X
Värtätel (<i>Aira praecox</i>)	-	-	X	X	-	X	-
Tuvtätel (<i>Deschampsia cespitosa</i>)	-	-	X	X	X	X	X
Krustätel (<i>D. flexuosa</i>)	-	X	X	X	-	X	X
Knylhavre (<i>Arrhenatherum elatius</i>)	-	-	X	X	-	X	X
Luddhavre (<i>Helictotrichon pubescens</i>)	-	-	-	X	-	-	-
Blätätel (<i>Molinia caerulea</i>)	-	-	X	X	-	-	-
Hundäxing (<i>Dactylis glomerata</i>)	-	-	X	X	-	X	X
Ängsgröe (<i>Poa pratensis</i> ssp <i>pratensis</i>)	X	X	X	X	-	X	X
Smågröe (<i>Poa pratensis</i> ssp <i>irrigata</i>)	-	-	X	-	-	-	-
Lundgröe (<i>P. nemoralis</i>)	-	-	-	X	X	X	-
Sengröe (<i>P. palustris</i>)	-	-	X	X	X	-	-
Kärrgröe (<i>P. trivialis</i>)	-	-	X	X	X	X	X
Vitgröe (<i>P. annua</i>)	X	X	-	-	X	-	X
Mannagräs (<i>Glyceria fluitans</i>)	-	-	X	X	X	X	X
Blågrönt mannagräs (<i>G. declinata</i>)	-	-	X	-	X	-	-
Rödsvingel (<i>Festuca rubra</i>)	-	X	X	X	-	X	X
Färsvingel (<i>F. ovina</i>)	-	X	X	X	-	X	X
Gråsvingel (<i>F. arenaria</i>)	-	-	X	-	-	-	X
Långsvingel (<i>F. gigantea</i>)	-	-	-	-	-	X	-
Ängssvingel (<i>F. pratensis</i>)	-	-	X	X	-	-	X
Engelskt rajgräs (<i>Lolium perenne</i>)	-	-	X	X	-	X	X
Foderlost (Bromus inermis)	-	-	X	X	-	-	X
Luddlost (B. hordeaceus)	-	-	X	-	-	-	X
Kvickrot (<i>Elytrigia repens</i>)	-	X	X	X	-	X	X
Lundelm (<i>Elymus caninus</i>)	-	-	-	-	-	X	-
Strandrag (<i>Leymus arenarius</i>)	-	-	-	-	-	X	X
Sandrör (<i>Ammophila arenaria</i>)	-	-	-	X	-	-	-
Borsttätel (<i>Corynephorus canescens</i>)	-	-	X	X	-	-	-
Skogssäv (<i>Scirpus sylvaticus</i>)	-	X	X	X	X	X	-
Knappsäv (<i>Eleocharis palustris</i>)	-	-	-	-	X	-	-
Veksäv (<i>Eleocharis mammilata</i>)	-	-	-	-	X	-	-
Säv (<i>Schoenoplectus lacustris</i>)	-	-	-	-	X	-	-
Blåsäv (<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>)	-	-	-	-	X	-	-

sid 11

sid 6

sid 7

sid 11

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Piggstarr (<i>Carex spicata</i>)	-	x	x	-	-	-	-	
Vippstarr (<i>C. paniculata</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 5
Sandstarr (<i>C. arenaria</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 15
Harstarr (<i>C. ovalis</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Gråstarr (<i>C. canescens</i>)	-	-	-	x	x	x	-	
Stjärnstarr (<i>C. echinata</i>)	-	-	-	x	x	-	-	
Hundstarr (<i>C. nigra</i>)	-	-	-	x	x	-	-	
Pillerstarr (<i>C. pilulifera</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Grönstarr (<i>C. demissa</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Grusstarr (<i>C. hirta</i>)	-	x	x	-	x	-	-	
Flaskstarr (<i>C. rostrata</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Blåsstarr (<i>C. vesicaria</i>)	-	-	-	-	x	-	x	
Knapptåg (<i>Juncus conglomeratus</i>)	-	-	x	x	x	-	x	
Veketåg (<i>J. effusus</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 4
Trådtåg (<i>J. filiformis</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Vägtåg (<i>J. bufonius</i>)	x	x	x	-	x	x	x	
Löktåg (<i>J. bulbosus</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Ryltåg (<i>J. articulatus</i>)	-	-	x	-	x	x	x	
Vårfryle (<i>Luzula pilosa</i>)	-	-	-	x	-	x	-	
Knippfryle (<i>L. campestris</i>)	-	x	x	x	-	x	x	
Ängsfryle (<i>L. multiflora</i>)	-	x	-	x	-	x	-	
Vårlök (<i>Gagea lutea</i>)	-	-	-	-	-	x	-	sid 5
Skogslök (<i>Allium scorodoprasum</i>)	-	-	-	-	-	x	-	sid 5
Vårstjärneart (<i>Chionodoxa sp</i>)	-	-	-	-	x	-	x	
Ekorrhör (<i>Maianthemum bifolium</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 15
Getrams (<i>Polygonatum odoratum</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 14
Storrams (<i>P. multiflorum</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 14
Liljekonvalj (<i>Convallaria majalis</i>)	-	-	x	x	-	x	-	sid 15
Påsklilja (<i>Narcissus pseudonarcissus</i>)	-	-	-	x	-	x	x	
Narciss (<i>Narcissus sp</i>)	-	-	-	x	-	-	x	
Krokus (<i>Crocus vernus</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
(Gul) Svärdslija (<i>Iris pseudacorus</i>)	-	-	-	x	x	x	-	sid 11
Sälg (<i>Salix caprea</i>)	-	-	x	x	x	x	x	
Bindvide (<i>S. aurita</i>)	-	-	x	x	x	x	x	
Gråvide (<i>S. cinerea</i>)	-	-	x	x	x	x	x	
Krypvide (<i>S. repens</i>)	-	x	x	x	-	x	x	
Korgvide (<i>S. viminalis</i>)	-	-	-	-	x	-	x	sid 10
Vitpil (<i>S. alba</i>)	-	-	x	-	-	-	-	

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.
Knäckepil (<i>S. fragilis</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Grönpil (<i>S. x rubens</i>)	-	-	-	-	x	x	-
Jolster (<i>S. pentandra</i>)	-	-	-	-	x	-	x
Salixhybrid	-	-	-	-	x	-	-
Asp (<i>Populus tremula</i>)	-	-	x	x	x	x	x
Vårtbjörk (<i>Betula pendula</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Glasbjörk (<i>B. pubescens</i>)	-	-	x	x	x	x	x
Hassel (<i>Corylus avellana</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Gråal (<i>Alnus incana</i>)	-	-	x	x	-	x	-
Klibbal (<i>A. glutinosa</i>)	-	-	-	x	x	x	-
Grå x klibbal (<i>A. incana x glutinosa</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Bok (<i>Fagus sylvatica</i>)	-	-	-	x	-	x	-
Skogsek (<i>Quercus robur</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Berg- x skogsek (<i>Q. petraea x robur</i>)	-	-	-	x	-	x	-
Bergek (<i>Q. petraea</i>)	-	-	-	x	-	-	x
Alm (<i>Ulmus glabra</i>)	-	-	-	x	x	x	-
Humle (<i>Humulus lupulus</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Brännässla (<i>Urtica dioica</i>)	-	x	x	x	x	x	x
Gårdsskräppa (<i>Rumex longifolius</i>)	-	-	x	-	x	-	-
Krusskräppa (<i>R. crispus</i>)	-	x	x	x	x	x	x
Tomtskräppa (<i>R. obtusifolius</i>)	-	-	-	-	-	x	x
Ängssyra (<i>R. acetosa</i>)	-	-	x	x	-	x	x
Stor ängssyra (<i>R. thyrsiflora</i>)	-	-	-	x	-	-	x
Bergsyra (<i>R. acetosella</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Trampört (<i>Polygonum aviculare</i>)	-	x	x	x	x	x	x
Bitterpilört (<i>Persicaria hydropiper</i>)	-	x	x	-	x	-	x
Åkerpilört (<i>P. maculosa</i>)	-	-	x	-	-	-	x
Pilört (<i>P. laphatifolia</i> ssp. <i>pallida</i>)	x	-	x	-	-	-	x
Vattenpilört (<i>P. amphibia</i>)	-	-	x	-	x	-	-
Åkerbinda (<i>Fallopia convolvulus</i>)	-	-	x	-	-	-	x
Svinmålla (<i>Chenopodium album</i>)	x	-	x	-	-	x	x
Svenskmålla (<i>C. suecicum</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Vägmålla (<i>Atriplex patula</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Grönknavel (<i>Scleranthus annuus</i>)	-	x	x	-	-	x	x
Vitknavel (<i>S. perennis</i>)	-	-	x	-	-	-	x
Knytling (<i>Hernaria glabra</i>)	-	-	x	-	-	x	x
Åkerspärgel (<i>Spergula arvensis</i>)	x	x	x	-	-	x	x
Rödnav (Spergularia rubra)	-	x	x	-	-	-	x

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Krypnarv (<i>Sagina procumbens</i>)	x	x	x	-	x	x	x	
Skogsnarv (<i>Moehringia trinervia</i>)	-	x	-	x	-	x	-	
Sandnarv (<i>Arenaria serpyllifolia</i>)	-	x	x	-	-	-	x	
Våtarv (<i>Stellaria media</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Grässtjärnblomma (<i>S. graminea</i>)	-	-	x	x	-	x	x	sid 13
Kärrstjärnblomma (<i>S. palustris</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 10
Källarv (<i>S. alsine</i>)	-	x	x	-	x	-	-	
Fältarv (<i>Cerastium arvense</i>)	-	x	x	-	-	x	x	
Hönsarv (<i>C. fontanum ssp. vulgare</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Vårarv (<i>C. semidecandrum</i>)	-	x	x	-	-	x	x	
Gökblomster (<i>Lychnis flos-cuculi</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Rödblära (<i>Silene dioica</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 8
Vitblära (<i>S. latifolia</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Röd x vitblära (<i>S. dioica x latifolia</i>)	-	-	x	-	-	-	-	
Smällglim (<i>S. vulgaris</i>)	-	-	x	-	-	x	-	sid 14
Kabbleka (<i>Caltha palustris</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Ältranunkel (<i>Ranunculus flammula</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 10
Sjöranunkel (<i>R. lingua</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 11
Majsmörblomma (<i>R. auricomus</i>)	-	-	x	x	-	x	x	
Smörblomma (<i>R. acris</i>)	-	x	x	x	x	x	x	sid 6
Revsmörblomma (<i>R. repens</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Tiggarranunkel (<i>R. sceleratus</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Svalört (<i>R. ficaria</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 5
Vitsippa (<i>Anemone nemorosa</i>)	-	-	x	x	-	x	-	
Häckberberis (<i>Berberis thunbergii</i>)	-	-	x	-	-	-	-	
Skelört (<i>Chelidonium majus</i>)	-	-	-	x	-	-	-	sid 15
Rågvallmo (<i>Papaver dubium</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Jordrök (<i>Fumaria officinalis</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Fältkrassing (<i>Lepidium campestre</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Penningört (<i>Thlaspi arvense</i>)	-	x	x	-	-	-	x	
Lomme (<i>Capsella bursa-pastoris</i>)	x	x	x	-	-	-	x	
Sandvita (<i>Berteroa incana</i>)	-	x	x	-	-	-	x	
Nagelört (<i>Erophila verna</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 3
Löktrav (<i>Alliaria petiolata</i>)	-	-	-	-	x	x	x	sid 6
Hamnsenap (<i>Sisymbrium altissimum</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Vägsenap (<i>S. officinale</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Stillfrö (<i>Descurainia sophia</i>)	x	x	x	-	-	-	x	
Åkersenap (<i>Sinapis arvensis</i>)	-	-	-	-	-	-	x	

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.
Raps (<i>Brassica napus</i> ssp. <i>napus</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Sommargyllen (<i>Barbarea vulgaris</i>)	-	-	x	x	-	x	x
Strandgyllen (<i>B. stricta</i>)	-	-	x	-	-	-	-
Sumpfräne (<i>Rorippa palustris</i>)	-	-	x	-	x	-	x
Strandfräne (<i>R. sylvestris</i>)	-	-	-	-	x	-	x
Vägfräne (<i>R. x armoracioides</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Ängsbräsma (<i>Cardamine pratensis</i>)	-	-	-	-	x	-	-
Bäckbräsma (<i>C. amara</i>)	-	x	-	-	x	x	-
Bergbräsma (<i>C. hirsuta</i>)	-	x	-	-	-	-	-
Backtrav (<i>Arabidopsis thaliana</i>)	-	x	x	-	-	x	x
Åkerkärel (<i>Erysimum cheiranthoides</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Hesperis (<i>Hesperis matronalis</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Gul fetknopp (<i>Sedum acre</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Kärleksört (<i>S. telephium</i> ssp. <i>maximum</i>)	-	x	x	-	-	x	-
Krusbär (<i>Ribes uva-crispa</i>)	-	-	x	x	-	x	-
Röda vinbär (<i>Ribes rubrum</i>)	-	-	x	x	x	x	x
Hägg (<i>Prunus padus</i>)	-	-	x	x	x	x	-
Sötkörbär (<i>P. avium</i>)	-	-	-	x	-	x	x
Körbärsplommon (<i>P. cerasifera</i>)	-	-	-	-	-	x	x
Krikon (<i>P. domestica</i> ssp. <i>insititia</i>)	-	-	-	-	-	x	x
Slån (<i>P. spinosa</i>)	-	-	x	x	-	x	x
Praktspirea (<i>Spiraea japonica</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Spärroxbär (<i>Cotoneaster divaricatus</i>)	-	-	-	x	-	-	x
Häckoxbär (<i>C. lucidus</i>)	-	-	-	x	-	-	x
Trubbhagtorn (<i>Crataegus monogyna</i>)	-	-	x	x	-	x	-
Vildapel (<i>Malus sylvestris</i>)	-	-	-	x	-	-	-
Apel (<i>M. domestica</i>)	-	-	-	-	-	x	x
Rönn (<i>Sorbus aucuparia</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Oxel (<i>S. intermedia</i>)	-	-	x	x	-	x	-
Vitoxel (<i>S. aria</i> coll.)	-	-	x	-	-	-	-
Häggmispel (<i>Amelanchier spicata</i>)	-	-	-	x	-	-	-
Hallon (<i>Rubus idaeus</i>)	-	-	x	x	x	x	x
Sötbjörnbär (<i>R. plicatus</i>)	-	-	x	x	x	x	x
Skogsbjörnbär (<i>R. nessensis</i>)	-	-	-	x	x	-	-
Smultron (<i>Fragaria vesca</i>)	-	-	-	x	-	x	-
Jordgubbe (<i>Fragaria x ananassa</i>)	-	-	x	-	-	-	-
Kräkklöver (<i>Comarum palustre</i>)	-	-	-	-	x	-	-
Gåsört (<i>Potentilla anserina</i>)	x	-	x	-	x	x	x

sid 12

sid 14

sid 6

sid 12

sid 11

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Femfingerört (<i>P. argentea</i>)	-	x	x	-	-	-	x	sid 8
Humbleblomster (<i>Geum rivale</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 5
Nejlikrot (<i>G. urbanum</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 4
Humblebl. x Nejlikrot (<i>G. rivale x urbanum</i>)	-	-	-	-	-	x	-	Omsl.
Älgört (<i>Filipendula ulmaria</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 4
Hartsros (<i>Rosa villosa</i> ssp. <i>mollis</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Nyponros (<i>R. dumalis</i>)	-	x	-	-	-	x	x	
Glansros (<i>R. virginiana</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Vresros (<i>R. rugosa</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Japansk klätterros (<i>R. multiflora</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Gullregn (<i>Laburnum alpinum</i>)	-	-	-	-	-	x	-	sid 12
Blomsterlupin (<i>Lupinus polyphyllus</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Humlelusern (<i>Medicago lupulina</i>)	-	x	x	-	-	x	x	
Vit sötväppling (<i>Melilotus albus</i>)	-	-	-	-	-	-	x	sid 14
Jordklöver (<i>Trifolium campestre</i>)	-	x	x	-	-	-	x	sid 8
Trädklöver (<i>T. dubium</i>)	x	x	x	x	-	x	x	sid 8
Vitklöver (<i>T. repens</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Alsikeklöver (<i>T. hybridum</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Rödklöver (<i>T. pratense</i>)	-	x	x	x	-	x	x	
Skogsklöver (<i>T. medium</i>)	-	x	x	-	-	-	-	
Harklöver (<i>T. arvense</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 3
Getväppling (<i>Anthyllis vulneraria</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Käringtand (<i>Lotus corniculatus</i>)	-	x	x	-	-	x	x	sid 13
Duvvicker (<i>Vicia hirsuta</i>)	-	-	x	-	-	-	x	sid 3
Sparvvicker (<i>V. tetrasperma</i>)	-	-	x	-	-	-	-	
Kräkvicker (<i>V. cracca</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 9
Värvicker (<i>V. lathyroides</i>)	-	x	x	-	-	-	x	sid 3
Stor sommarvicker (<i>V. sativa</i> ssp. <i>segetalis</i>)	-	-	x	-	-	-	x	sid 3
Gökärt (<i>Lathyrus linifolius</i>)	-	-	-	x	-	x	-	
Gulvial (<i>L. pratensis</i>)	-	-	x	-	x	-	x	sid 9
Harsyra (<i>Oxalis acetosella</i>)	-	-	x	x	x	x	-	sid 15
Klöveroxalis (<i>Oxalis fontana</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Stinknäva (<i>Geranium robertianum</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Sparvnäva (<i>G. pusillum</i>)	-	x	-	-	-	-	x	
Mjuknäva (<i>G. molle</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Skatnäva (<i>Erodium cicutarium</i>)	-	x	x	-	-	x	x	
Revormstörel (<i>Euphorbia helioscopia</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Rävtörel (<i>E. peplus</i>)	-	-	-	-	-	-	x	

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Dikeslänke (<i>Callitriche stagnalis</i>)	x	x	x	-	x	-	x	
Kloänke (<i>C. hamulata</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Smälänke (<i>C. palustris</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Lönn (<i>Acer platanoides</i>)	-	-	-	x	-	x	x	sid 4
Tysklönn (<i>A. pseudoplatanus</i>)	-	-	-	-	x	x	-	sid 7
Jättebalsamin (<i>Impatiens glandulifera</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 4
Blekbalsamin (<i>I. parviflora</i>)	-	-	-	-	-	x	x	sid 6
Springkorn (<i>I. noli-tangere</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Brakved (<i>Frangula alnus</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 8
Lind (<i>Tilia cordata</i>)	-	-	x	-	-	-	-	
Parklind (<i>T. x vulgaris</i>)	-	-	x	-	-	-	-	
Skär kattost (<i>Malva neglecta</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Äkta johannesört (<i>Hypericum perforatum</i>)	-	-	x	x	-	x	x	sid 12
Fyrkantig johannesört (<i>H. maculatum</i>)	-	-	x	-	-	x	x	
Stymorsviol (<i>Viola tricolor</i>)	-	x	x	x	-	x	x	
Åkerviol (<i>V. arvensis</i>)	-	x	x	-	-	-	x	
Ängsviol (<i>V. canina</i>)	-	x	x	x	-	-	x	
Skogsviol (<i>V. riviniana</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Kärrviol (<i>V. palustris</i>)	-	-	-	-	x	x	-	
Luktviol (<i>V. odorata</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Fackelblomster (<i>Lythrum salicaria</i>)	-	-	x	-	x	x	x	sid 11
Rödlänke (<i>L. portula</i>)	-	-	-	-	-	x	-	sid 13
Mjölke, rallarros (<i>Epilobium angustifolium</i>)	-	-	x	x	-	x	x	sid 4
Bergdunört (<i>E. montanum</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 4
Rosendunört (<i>E. hirsutum</i>)	-	-	-	-	x	x	x	sid 11
Grendunört (<i>E. roseum</i>)	-	-	-	-	-	x	-	sid 6
Kantdunört (<i>E. tetragonum</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Grå dunört (<i>E. lamyi</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Amerikansk dunört (<i>E. adenocaulon</i>)	-	-	x	x	x	x	x	
Vit dunört (<i>E. ciliatum</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Kärrdunört (<i>E. palustre</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Nattljus (<i>Oenothera biennis</i>)	-	x	x	-	-	-	x	
Hästsvans (<i>Hippuris vulgaris</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 10
Hundloka (<i>Anthriscus sylvestris</i>)	-	x	x	x	-	x	x	
Kirskål (<i>Aegopodium podagraria</i>)	-	x	x	x	-	x	x	
Strätta (<i>Angelica sylvestris</i>)	-	x	x	x	x	x	-	sid 8
Kärrsilja (<i>Peucedanum palustre</i>)	-	-	-	-	x	x	-	
Jättebjörnloka (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)	-	x	x	-	-	x	x	

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Ljung (<i>Calluna vulgaris</i>)	-	x	x	x	-	x	-	sid 9
Lingon (<i>Vaccinium vitis-idaea</i>)	-	x	x	x	-	x	-	
Odon (<i>V. uliginosum</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Blåbär (<i>V. myrtillus</i>)	-	-	-	x	-	x	-	
Kräkbär (<i>Empetrum nigrum</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 9
Videört, strandlysing (<i>Lysimachia vulgaris</i>)	-	-	x	x	x	x	x	sid 10
Topplösa (<i>L. thysiflora</i>)	-	-	-	-	x	x	-	
Skogsstjärna (<i>Trientalis europaea</i>)	-	-	-	x	-	x	-	sid 15
Sjögull (<i>Nymphoides peltata</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 11
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	-	-	x	x	-	x	x	sid 4
Syren (<i>Syringa vulgaris</i>)	-	-	x	-	-	-	-	
Snärvinda (<i>Calystegia sepium ssp. sepium</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Skärvinda (<i>C. sepium ssp. spectabilis</i>)	-	-	-	-	-	x	-	
Färtunga (<i>Anchusa arvensis</i>)	-	x	-	-	-	-	x	
Äkta förgätmigej (<i>Myosotis scorpioides</i>)	-	-	-	-	x	-	-	sid 5
Sumpförgätmigej (<i>M. laxa ssp. caespitosa</i>)	-	-	-	-	x	-	-	
Åkerförgätmigej (<i>M. arvensis</i>)	-	x	x	-	-	x	x	
Värförgätmigej (<i>M. stricta</i>)	-	-	x	-	-	x	x	sid 8
Backförgätmigej (<i>M. ramosissima</i>)	-	x	x	-	-	-	-	
Frossört (<i>Scutellaria galericulata</i>)	-	x	-	x	x	-	x	sid 15
Jordreva (<i>Glechoma hederacea</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 4
Brunört (<i>Prunella vulgaris</i>)	-	x	x	-	x	-	x	
Toppdån (<i>Galeopsis bifida</i>)	-	-	x	-	-	x	x	si 3
Pipdån (<i>G. tetrahit</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Rödplister (<i>Lamium purpureum</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Mjukplister (<i>L. amplexicaule</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Knölsyska (<i>Stachys palustris</i>)	-	-	-	-	x	-	x	sid 13
Strandklo (<i>Lycopus europaeus</i>)	-	-	x	-	x	-	-	sid 10
Åkermynta (<i>Mentha arvensis</i>)	-	-	-	-	x	-	x	sid 12
Besksöta (<i>Solanum dulcamara</i>)	-	-	x	-	x	x	x	
Nattskatta (<i>S. nigrum</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Kungsljus (<i>Verbascum thapsus</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Gulsporre (<i>Linaria vulgaris</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 3
Flenört (<i>Scrophularia nodosa</i>)	-	-	-	x	-	x	x	
Majveronika (<i>Veronica serpyllifolia</i>)	x	x	x	-	x	x	x	
Fältveronika (<i>V. arvensis</i>)	x	x	x	x	-	x	x	
Bäckveronika (<i>V. beccabunga</i>)	-	x	x	-	x	x	-	sid 6
Teveronika (<i>V. chamaedrys</i>)	-	x	x	x	-	x	x	

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.
Ärenpris (<i>V. officinalis</i>)	-	x	x	x	-	-	-
Trädgårdsveronika (<i>V. persica</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Fingerborgsblomma (<i>Digitalis purpurea</i>)	-	-	x	x	-	x	-
Ängskovall (<i>Melampyrum pratense</i>)	-	x	x	x	-	x	-
Groblad (<i>Plantago major</i>)	x	x	x	-	-	x	x
Svartkämpar (<i>P. lanceolata</i>)	-	x	x	-	-	-	x
Snärjmära (<i>Galium aparine</i>)	-	-	-	x	-	x	x
Vattenmära (<i>G. palustre</i>)	-	-	x	x	x	-	-
Vitmära (<i>G. boreale</i>)	-	-	-	x	-	x	-
Gulmära (<i>G. verum</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Stormära (<i>G. album</i>)	-	-	x	-	-	-	x
Vildkaprifol (<i>Lonicera periclymenum</i>)	-	-	-	x	-	x	-
Snöbär (<i>Symphoricarpos rivularis</i>)	-	-	-	-	-	x	-
Fläder (<i>Sambucus nigra</i>)	-	-	-	x	-	x	x
Druvfläder (<i>S. racemosa</i>)	-	-	x	x	-	x	x
Skogsolvon (<i>Viburnum opulus</i>)	-	-	-	x	-	x	-
Flädervänderot (<i>Valeriana sambucifolia</i>)	-	-	x	-	-	x	-
Åkervädd (<i>Knautia arvensis</i>)	-	x	x	-	-	-	x
Knölklocka (<i>Campanula rapunculoides</i>)	-	-	x	-	-	x	-
Liten blåklocka (<i>C. rotundifolia</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Blåmunkar (<i>Jasione montana</i>)	-	x	x	-	-	x	x
Gullris (<i>Solidago virgaurea</i>)	-	x	x	x	-	-	x
Kanadensiskt gullris (<i>S. canadensis</i>)	-	-	x	-	-	-	-
Tusensköna (<i>Bellis perennis</i>)	x	-	-	-	-	-	-
Kanadabinka (<i>Conyza canadensis</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Gråbinka (<i>Erigeron acer</i>)	-	-	x	-	-	-	x
Spenslig ullört (<i>Logfia minima</i>)	-	-	x	-	-	-	-
Skogsnoppa (<i>Gnaphalium sylvaticum</i>)	-	-	x	-	-	x	-
Sumpnoppa (<i>G. uliginosum</i>)	x	x	x	-	x	x	x
Malörtsambrosia (<i>Ambrosia artemisifolia</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Brunskära (<i>Bidens tripartita</i>)	-	-	x	-	x	-	x
Nickskära (<i>B. cernua</i>)	-	-	-	-	x	-	-
Hårgängel (<i>Galinsoga ciliata</i>)	-	-	-	-	-	-	x
Röllika (<i>Achillea millefolium</i>)	-	x	x	x	-	x	x
Nysört (<i>A. ptarmica</i>)	-	x	x	x	x	-	x
Baldersbrå (<i>Tripleurospermum perforatum</i>)	-	x	x	x	x	x	x
Gatkamomill (<i>Matricaria matricarioides</i>)	-	x	x	-	x	x	x
Kamomill (<i>M. recutita</i>)	-	-	-	-	-	-	x

Växt	Green	Fairway	Ruff	Skog	Vatten	Bryn	Biomr.	
Renfana (<i>Tanacetum vulgare</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 7
Prästkrage (<i>Leucanthemum vulgare</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Gråbo (<i>Artemisia vulgaris</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 6
Fältmalört (<i>A. campestris</i>)	-	x	x	-	-	-	x	
Hästhov, Tussilago (<i>Tussilago farfara</i>)	-	x	x	-	x	x	x	sid 5
Korsört (<i>Senecio vulgaris</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Bergkorsört (<i>S. sylvaticus</i>)	-	-	x	x	-	x	x	
Klibbkorsört (<i>S. viscosus</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Stånds (<i>S. jacobaea</i>)	-	-	x	-	-	x	x	
Ullig kardborre (<i>Arctium tomentosum</i>)	-	-	x	-	-	x	-	sid 6
Krustistel (<i>Carduus crispus</i>)	-	x	x	-	-	-	x	sid 14
Vägtistel (<i>Cirsium vulgare</i>)	-	-	x	x	-	-	x	sid 13
Kärrtistel (<i>C. palustre</i>)	-	x	-	-	x	-	-	sid 12
Åkertistel (<i>C. arvense</i>)	-	x	x	x	x	x	x	sid 3
Rödklint (<i>Centaurea jacea</i>)	-	x	x	-	-	-	-	sid 3
Harkål (<i>Lapsana communis</i>)	-	-	-	-	-	x	x	
Rotfibbla (<i>Hypochoeris radicata</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 3
Höstfibbla (<i>Leontodon autumnalis</i>)	x	x	x	x	-	-	x	
Ängshaverrot (<i>Tragopogon pratensis</i>)	-	-	x	-	-	-	x	
Klofibbla (<i>Crepis tectorum</i>)	-	x	-	-	-	x	x	
Svinmolke (<i>Sonchus asper</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Kålmolke (<i>S. oleraceus</i>)	-	-	-	-	-	-	x	
Skogssallat (<i>Mycelis muralis</i>)	-	-	-	x	-	x	-	
Taggsallat (<i>Lactuca serriola</i>)	-	-	-	-	-	-	x	sid 14
Ogräsmaskros (<i>Taraxacum vulgare</i>)	x	x	x	x	x	x	x	
Gråfibbla (<i>Pilosella officinarum</i>)	-	x	x	x	-	x	x	sid 12
Hagfibblor (<i>Hieracium sect. Vulgata</i>)	-	-	x	x	-	-	-	
Styvfibblor (<i>H. sect. Tridentata</i>)	-	-	-	x	-	-	-	
Flockfibbla (<i>H. umbellatum</i>)	-	x	x	x	-	x	-	sid 13

HÅVERDALS GOLFBANA

HÅVERDALS GOLFKLUBB

BANLAYOUT 2000
19 Holes, Maximum
Length 6400m (3.916 ft)
Total Area 1000-1200
m² (247-279 a.c.)

Skala 1cm=35m

